

Roma hagyományok

DUJ DZSÉNE ONLINE

Néprajzi gyűjtőmunka, személyes bevonódás és felelősség

Tarsoly Eszter és Opre Csabáné Ica

Tarsoly Eszter bevezetője:

Az utóbbi években egyre többször fogalmazódik meg az a kritikai észrevétel a tudományos gondolkodásban, hogy a hagyományos kutatói gyűjtőmunka és az így nyert adatok – a gyűjtött információ, lejegyzett nyelv, vagy a használatától beszerzett tárgyi emlékek – „extraktívan” beszerzett javak. Eszerint az ilyen módon gyűjtött dolgok és információ csak a tudósok előmenetelét támogatják, a közösségnek azonban nem adnak semmit, nem szolgálják annak érdekét. A helyi tudás és hagyomány részletes megértése mégis fontos, hiszen közelebb visz minket annak megértéséhez, kik vagyunk, milyen tudásformának köszönhetően tudnak közösségeink megmaradni különféle, igen változatos helyeken és helyzetekben. Erre egy lehetséges válasz a részvételi kutatómunka, amit a mi kutatócsoportunk is művel: tiszavasváriak és egyetemi háttérű kutatók együtt gondolják át és fogalmazzák meg, mi az, ami a városi közösség számára fontos, maradandó, vagy éppen közös álláspont kialakítását kívánja meg. Heltai János Imrével arról kérdezték Opre Csabáné Icat korábbi néprajzi gyűjtései kapcsán, hogy milyen felelősséggel és elköteleződéssel jár a gyűjtőmunka.

Opre Csabáné Ica gondolatai:

A tárgyaknak is van történetük és „a mélység ott van a történetben”. Egy embernek is a története az érdekes... és ha felfedi a történetét, akkor belekerülök

a történetébe és eggyé válok a történetével. A tárgyak is tudnak beszélni, valaki által, aki elmondja a történetüket. És akkor már a tárgy is tud beszélni, ha megtudjuk a történetét. A mai napig fontosnak tekintem a tárgyak, viseletek történetét, a régi szokásokat, hagyományokat. Attól válik egy tárgy értékessé, hogy van története.

Fontosnak tartom a riportalanyommal való bizalmat. Ha ő nem bízik meg bennem, nem mond el olyan dolgokat, amit tudni érdemes. Teljes nyitottság kell, hogy ne legyen álarc, ne legyen művi az egész. Ebben az egész gyűjtésben érzelmi dolgok vannak. Ez egy érzelmi kötődés, akár a ruhákról, akár a szokásokról van szó.

Én mindig szerettem alkotni, valamit létrehozni. Ezért szívesen vennék részt a cigányság szokásainak, hagyományainak összegyűjtésében is. Ha én őszintén kérdezhetek, nem bántóan, akkor szeretnék közösen alkotni a roma résztvevőkkel, de csak őszintén. Akkor van értelme. Ha mindig ott van a tisztelet és az őszinteség. Engem nagyon érdekelnek ezek az emberi életek.